

Svetový deň vody

Svetová zdravotnícka organizácia vyhlasuje každoročne **22. marec za „Svetový deň vody“**. Myšlienka svetového dňa vôd, ktorá vznikla na pôde OSN počas jej konferencie o životnom prostredí a rozvoji v Rio de Janeiro v roku 1992, nachádza každoročne podporu v aktivitách medzinárodných inštitúcií a organizácií, ktoré si uvedomujú význam vody pre život na Zemi .

Témou svetového dňa vody v roku 2010, ktorú zvolilo OSN – sekcia Voda, je „Čistá voda pre zdravý život“, pretože faktom ostáva, že asi 1,1 miliardy ľudí je odkázaných na zdroje pitnej vody, ktoré nie sú bezpečné.

Voda je základom života na Zemi. Kvalita života priamo súvisí s kvalitou vody. Dobrá kvalita vody podporuje zdravý ekosystém, čo vedie aj k zlepšeniu podmienok ľudského života. Ochorenia z vody spôsobujú ešte stále smrť viac ako 1,5 milióna detí ročne. Kvalita vodných zdrojov je čoraz viac ohrozená znečisťujúcimi látkami. Ľudská aktivita posledných 50 rokov je zodpovedná za bezprecedentné znečistenie vodných zdrojov. Odhaduje sa, že viac ako 2,5 miliardy ľudí žije bez adekvátnej sanitácie. Každý deň sa do svetových vôd dostáva 2 mil. ton odpadov a odpadových vôd.

Požiadavky na kvalitu pitnej vody , ktorá sa vzťahuje na všetky členské štáty Európskej únie, sú dané smernicou Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. Na podporu ochrany a lepšieho využívania vôd ratifikovala Slovenská republika Protokol o vode a zdraví, ktorého cieľom na Slovensku je podpora a ochrana zdravia na všetkých úrovniach rozhodovania v národnom a medzinárodnom kontexte a na všetkých úrovniach prostredníctvom lepšieho využívania vody, zlepšenia hospodárenia s vodou, ochranou vodných ekosystémov, ako aj prostredníctvom prevencie, kontroly a znižovania výskytu ochorení súvisiacich s vodou. Protokol navrhuje aktivity v mnohých oblastiach vodného hospodárstva vrátane výchovy, vzdelávania a integrovaného systému starostlivosti o vodu. **V rámci protokolu si SR stanovila 9 národných cieľov, na plnení ktorých sa spoločne podieľa rezort zdravotníctva a životného prostredia.**

Z údajov Oddelenia hygieny životného prostredia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi vyplýva, že v roku 2009 bolo **v okrese Spišská Nová Ves z celkového počtu 36 obcí napojených na verejný vodovod 31 obcí**. Z celkového počtu obyvateľov 96 788 je pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných 83 613 obyvateľov, čo predstavuje **86,4 %**. V okrese je 5 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod - Betlanovce, Bystrany, Vítkovce, Kaľava a Kolinovce. Z 20 obcí v **Gelnickom okrese** má možnosť napojenia na verejný vodovod 14 obcí. Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov v uvedených obciach bol 21 214, čo predstavuje **67,9 % z celkového počtu obyvateľov okresu**. V okrese ostáva 6 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod - Helcmanovce, Henclová, Hrišovce, Richnava, Úhorná a Závadka. **V oboch okresoch bolo v roku 2009 z verejných vodovodov zásobovaných 104 827 obyvateľov, čo je 81,9 % z celkového počtu obyvateľov v oboch okresoch.**

Okrem hromadného zásobovania pitnou vodou prostredníctvom verejných vodovodov, je obyvateľstvo zásobované z individuálnych vodných zdrojov, t.j. vodou z vlastných studní. 80 – 85 % vodných zdrojov pre individuálne zásobovanie nevyhovuje hygienickým požiadavkám a predstavuje trvalé riziko ohrozenia zdravia. Najčastejšie ide o nadlimitné hodnoty indikátorov fekálneho znečistenia, dusičnanov, dusitanov, amónnych iónov a železa. Kvalita vody v individuálnych vodných zdrojoch je negatívne ovplyvňovaná zlým technickým stavom studní, nedostatočnou hĺbkou a nevyhovujúcou likvidáciou splaškových vôd v ich

okolí. Vysoké riziko ohrozenia infekčnými ochoreniami je najmä v čase povodní, záplav a porúch kanalizácie.

Keďže zdroje pitnej vody sú obmedzené, je nemenej dôležité pitnou vodou neplytváť. Týmto problémom sa zaoberali už naši predkovia, o čom svedčí už staré škótske príslovie „Cenu vody objavíš, len keď vyschnú studne“.

*Pri príležitosti Svetového dňa vody bude **Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi, oddelenie Hygieny životného prostredia, poskytovať dňa 22. marca 2010 (pondelok) odborné poradenstvo a konzultácie v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody. Na požiadanie bude bezplatne poskytnuté orientačné laboratórne vyšetrenie vzoriek prinesenej pitnej vody. Vyšetrenie bude zamerané na vybraté základné ukazovatele kvality pitnej vody – dusičnany a dusitany. Bezplatné vyšetrenie sa týka len vzoriek prinesených dňa 22. marca 2010 z individuálneho vodného zdroja - studne (nie z verejného vodovodu) v čase od 8.00 do 12.00 v čistej nádobe v množstve 0,5 l vody.***

*Ing. Jana Murková
Regionálny úrad verejného zdravotníctva
Spišská Nová Ves*